

DECIZIE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând cererea de recurs declarată de Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” către Gratii Raisa cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea înaintată de Gratii Raisa cu privire la repunerea în termen, fiind resituită cererea de apel depusă de Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, cu încetarea procedurii în ordine de apel,

c o n s t a t ă:

La 14 ianuarie 2020, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus o cerere de chemare în judecată către Gratii Raisa cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 iulie 2020, acțiunea înaintată de SA „Apă-Canal Chișinău” a fost admisă.

La 21 octombrie 2020, Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, a înaintat cerere de apel, solicitând instanței repunerea în termen a cererii de apel, admiterea integrală a acesteia, casarea hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel a fost acceptată spre examinare, s-a comunicat părților dreptul de a depune referința și probe suplimentare până la data de 03 februarie 2021, inclusiv. Totodată, s-a indicat că pricina civilă va fi examinată în ședință publică, în limba de stat. S-a numit ședința de examinare a apelului pentru data de 04 februarie 2021, ora 09.00, cu notificarea părților la proces.

Prin încheierea din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea înaintată de Gratii Raisa cu privire la repunerea în termen, fiind resituită cererea de apel depusă de Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, cu încetarea procedurii în ordine de apel.

La 10 martie 2021, Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, a declarat recurs împotriva încheierii din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii instanței de apel, repunerea în termen a apelului și restituirea cauzei spre examinare la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului, s-a invocat faptul că recurenta Gratii Raisa nu a fost înștiințată de către prima instanță despre examinarea prezentului litigiu, nu a cunoscut despre existența hotărârii, din aceste motive nu a avut posibilitate să o conteste în termenul prevăzut de lege. Totodată a indicat că instanța de apel nu și-a motivat soluția din încheierea contestată și nu s-a expus asupra argumentelor și probelor prezentate întru motivarea cerinței de repunere în termen a cererii de apel. Respectiv, consideră că este întemeiată cererea sa cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, deoarece nu a acționat cu rea-credință.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, este întemeiat și necesită a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată recurentei și avocatului ei la 02 martie 2021 (f.d. 77), iar cererea de recurs a fost înregistrată la 10 martie 2021 (f.d. 79-84), fiind expediată prin poștă la 05 martie 2021 (f.d. 85). Astfel, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță, se constată că prin încheierea din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel a fost acceptată spre examinare, s-a comunicat părților dreptul de a depune referința și probe suplimentare până la data de 03 februarie 2021,

inclusiv. Totodată, s-a indicat că pricina civilă va fi examinată în ședință publică, în limba de stat. S-a numit ședința de examinare a apelului pentru data de 04 februarie 2021, ora 09.00, cu notificarea părților la proces.

Prin încheierea din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea înaintată de Gratii Raisa cu privire la repunerea în termen, fiind resituită cererea de apel depusă de Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, cu încetarea procedurii în ordine de apel.

Recurenta susține că instanța de apel eronat a apreciat motivele din cererea sa cu privire la repunerea în termenul de atac, or, prima instanță nu i-a comunicat încheierea privind acceptarea cererii de chemare în judecată spre examinare în procedura cererilor cu valoare redusă, respectiv nu a cunoscut despre existența soluției instanței. Totodată, recurenta a menționat că hotărârea primei instanțe de asemenea nu i-a fost comunicată, aflând despre aceasta la 08 octombrie 2020, când a depistat că i-au fost blocate sumele de bani de pe cardul bancar social de către executorul judecătoresc Talmaci Roman.

Potrivit materialelor cauzei, Judecătoria Chișinău, sediul Centru i-a expediat pârâtei Gratii Raisa, prin scrisoarea din 28 ianuarie 2020, copia încheierii din 28 ianuarie 2020 privind acceptarea cererii de chemare în judecată spre examinare în procedura cererilor cu valoare redusă (f.d. 33). Totodată, la materialele cauzei este anexat avizul de recepție cu nr. DS2035999530AS cu mențiunea că trimiterea ar fi fost înmănată destinatarului la 06 februarie 2020 (f.d. 36).

În argumentarea poziției sale, avocatul recurentei a anexat la cererea de apel un șir de probe, inclusiv extrasul de pe pagina oficială a Poștei Moldovei (<https://www.posta.md/ro/tracking?id=DS2035999530AS>), prin care se atestă că trimiterea poștală DS2035999530AS nu a fost înmănată destinatarului, iar la 25 februarie 2020 a fost restituită expeditorului – Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Mai mult, potrivit scrisorii nr. P-1594/20 din 28 octombrie 2020 a ÎS “Poșta Moldovei”, expediată avocatului Popa Vitalie, scrisoarea recomandată nr. DS2035999530AS, expediată în adresa recurentei Gratii Raisa, a parvenit la oficiul postal de distribuție MD-2082 Colonița la 06 februarie 2020, fiind transmisă în aceeași zi poștașului spre distribuție conform adresei. Deoarece destinatarul nu a fost găsit acasă, i-a fost lăsat un aviz, prin care a fost informat despre necesitatea prezentării la oficiul poștal pentru recepționare. Întrucât destinatarul nu s-a adresat la oficiul poștal în termenul stabilit la pct. 101 al Regulilor privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1457 din 30 decembrie 2016, la 21 februarie 2020 scrisoarea recomandată nr. DS2035999530AS a fost returnată la adresa expeditorului cu mențiunea “nereclamat”. De asemenea, s-a menționat că pe avizul de recepție restituit expeditorului lipsește ștampila oficiului poștal de livrare a trimiterii. (f.d. 60)

Colegiul remarcă la acest capitol, că instanța de apel a făcut trimitere în încheierea contestată cu recurs la avizul de recepție de la f.d. 36, concluzionând că acesta demonstrează recepționarea de către recurentă a încheierii primei instanțe din 28 ianuarie 2020 și, respectiv, faptul că recurenta a cunoscut despre existența prezentului litigiu.

Această concluzie a instanței de apel nu poate fi reținută de către Colegiu, deoarece este contradictorie materialelor cauzei, or, la f.d 35 este anexat plicul cu mențiunea “nereclamat”, cu același nr. DS2035999530AS, ce corespunde numărului de pe avizul de recepție de la f.d. 36. Astfel, odată ce această trimitere poștală ar fi fost înmănată destinatarului, plicul nu s-ar regăsi la materialele cauzei, iar pe avizul de recepție ar fi fost aplicată ștampila oficiului poștal.

Colegiul mai reține că scrisoarea din 28 ianuarie 2020 (f.d. 33) a fost unica tentativă a primei instanțe de a o înștiința pe recurenta Gratii Raisa despre prezentul litigiu.

De asemenea, la cererea de apel a fost anexată și scrisoarea nr. 35/7-4-5789 din 21 octombrie 2020 a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră (f.d. 61), potrivit căreia Gratii Raisa nu s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 29 noiembrie 2019 – 06 martie 2020, înscris care de asemenea a rămas fără aprecierea instanței de apel.

Este de menționat faptul că instanța de apel nu a examinat probele descrise supra, nu s-a expus asupra lor, făcând o concluzie abstractă asupra faptului că recurenta a fost înștiințată despre examinarea litigiului și nu a demonstrat imposibilitatea contestării hotărârii în termen.

Potrivit prevederilor art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Mai mult, dispozițiile art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă constituie o garanție a dreptului de apărare, legiuitorul urmărind că persoanele, care din motive întemeiate au omis termenul de apel, pot fi repuse de către instanța de apel, în baza cererii. Totodată, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Colegiul relevă că, potrivit art. 61 din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Cu referire la norma citată, Colegiul relevă că din comportamentul recurteii nu se desprind acțiuni de rea-credință, dimpotrivă se stabilește încălcarea drepturilor sale procedurale de către prima instanță prin necomunicarea actelor de procedură.

În privința procedurii de emitere a încheierii supuse recursului, Colegiul reține că, la 19 noiembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea prin care cererea de apel a fost acceptată spre examinare, s-a indicat că pricina civilă va fi examinată în ședință publică, în limba de stat și s-a numit ședința de examinare a apelului pentru data de 04 februarie 2021, ora 09.00, cu notificarea părților la proces.

Respectiv, apelanta a avut siguranța și certitudinea că cererea sa de apel este primită în procedură, indicându-i-se faptul că apelul va fi examinat în ședință publică.

Potrivit avocatului recurteii, acesta s-a prezentat în ședința de judecată din 04 februarie 2021, ora 09.00, însă nu a fost admis în sala de ședințe din motivul că prezenta cauză se examinează în procedura cererilor cu valoare redusă fără participarea părților.

Examinând materialele cauzei, Colegiul conchide că acțiunile instanței de apel, precum circumstanțele indicate în actele emise de către aceasta, sunt contradictorii. Astfel, pe de o parte în preambulul încheierii din 04 februarie 2021 instanța indică că soluționează în lipsa participanților la proces chestiunea privind repunerea în termen a cererii de apel, iar în partea constatatoare face trimitere la prevederile art. 116 din Codul de procedură civilă.

Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 116 din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. *Cererea de repunere în termen* se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și *se examinează în ședință de judecată*. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În așa mod, norma specială care reglementează procedura de soluționare a cererii de repunere în termen se conține în art. 116 din Codul de procedură civilă și obligă instanța să soluționeze astfel de cereri în ședință publică cu participarea părților.

De aici se reliefează acțiunile contradictorii ale instanței de apel, or, pe de o parte în încheierea din 19 noiembrie 2020 a indicat asupra *examinării apelului în ședință publică* la 04 februarie 2021, ora 09.00, iar pe de altă parte *a soluționat în lipsa participanților la proces chestiunea privind repunerea în termen a cererii de apel*, creând în așa mod o incertitudine participanților la proces și încălcându-le dreptul de a se expune asupra cererii de repunere în termen. Totodată, faptul că la 04 februarie 2021, ora 09.00, nu s-a petrecut ședința de judecată stabilită prin încheierea din 19 noiembrie 2020, se demonstrează și prin lipsa procesului-verbal al ședinței de judecată din 04 februarie 2021.

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că actul de discreție al instanței de apel supus recursului este contradictoriu și prin faptul că conține două dispoziții distincte: cererea de apel este restituită și procedura în ordine de apel se încetează. Aici este de menționat că, potrivit normelor procedurale, odată fiind primită cererea de apel în procedură, aceasta nu mai poate fi restituită, iar încheierea instanței de apel este motivată prin prisma prevederilor art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

În circumstanțele constatate, Colegiul ajunge la concluzia, că apelantei i-au fost lezate drepturile procedurale prevăzute de art. 56 din Codul de procedură civilă, fiind lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Colegiul reiterează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

În cazul Airey vs. Irlanda Curtea a arătat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt

pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral încheierea din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău. La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să se expună asupra tuturor probelor și să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Gratii Raisa, prin intermediul avocatului Popa Vitalie.

Se casează încheierea din 04 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Apă-Canal Chișinău” către Gratii Raisa cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru